

DIALOGAR

PER

RESOLDRE

INTRODUCCIÓ

El context dels darrers mesos ha influenciat, en molts casos, les nostres relacions personals, familiars, laborals i també ha arribat a les escoles i instituts. La discrepància, connatural a la convivència, no hauria de ser motiu de trencament de relacions, ni d'imposició, ni d'actituds violentes. La nostra manera de relacionar-nos i d'interactuar amb els altres pot contribuir a la construcció d'un món més acollidor.

Per això, des de FundiPau hem volgut que la nostra proposta didàctica per al Dia Escolar de la Noviolència i la Pau oferís eines, idees i materials per tractar aspectes com la convivència amb la divergència, el respecte a la diferència i als drets, el diàleg i l'acord possible entre les persones, etc., per ajudar els més joves a encarar les situacions complexes i alhora reptadores.

El **DENIP** se celebra cada 30 de gener, dia en què commemorem l'aniversari de la mort del Mahatma Gandhi, per recordar el seu llegat. Aquesta jornada, instaurada el 1964 per Llorenç Vidal, vol contribuir a promoure la cultura de pau, la noviolència, el compromís i la resolució pacífica dels conflictes entre els infants i els joves.

Aquest document inclou diverses propostes de treball orientades a la reflexió i al debat per a alumnes de primària, d'ESO i de Batxillerat.

OBJECTIUS

- Fer-se conscients que les discrepàncies, la disparitat de parers i la diferència són a l'essència de l'espècia humana. En molts temes pensem diferent els uns dels altres i hem de conviure.
- Trobar eines i fomentar les actituds necessàries per gestionar aquesta diversitat des del respecte mutu, la cordialitat i l'acord.
- Saber compatibilitzar la imprescindible afirmació dels propis valors i opinions amb el necessari respecte cap als valors i les opinions dels altres.

ACTIVITATS PER A PRIMÀRIA

JOCS DE COMUNICACIÓ

Després de la família, l'escola és el primer espai de convivència que coneixen els infants on aprenen a relacionar-se amb els altres. I aquesta relació es basa, fonamentalment en la comunicació.

Amb les activitats per a primària proposem reflexionar amb els nens i les nenes sobre com es comuniquen entre ells, com es passen la informació, com transmeten a l'altre els seus pensaments o sentiments, quin to utilitzen, com solucionar els conflictes i com aclarir els malentesos.*

JOC DEL TELÈFON (CICLE INICIAL)

Els jugadors seuen a terra formant una rotllana. Es tria l'alumne que començarà el joc, aquest es pensa una paraula i li diu al del seu costat a cau d'orella. Al seu torn, aquest la diu al del seu costat, i així fins arribar a fer la volta sencera a la rotllana. Després, seguim el mateix ordre, tots i totes repeteixen en veu alta la paraula que han entès.

Tot seguit, es plantegen aquestes qüestions:

- Per què, a vegades, no entenem allò que ens diuen?
- Què hem de fer perquè ens entenguin?

En acabar es pot inventar algun joc que ajudi a practicar l'escolta i a estar en silenci.

JOC DELS DISBARATS (CICLE MITJÀ)

Tots els jugadors seuen a terra formant una rotllana. Es tria al jugador que començarà el joc i aquest li fa una pregunta a cau d'orella al que està assegut al seu costat. Per exemple: *per a què serveix el pa?* I l'altre li respon, també en veu baixa: *per menjar*. Llavors, el que ha respost, formula una altra pregunta diferent al que seu a l'altre costat, el qual li respondrà. I així anar fent.

Quan tots els nens i nenes hagin fet una pregunta i n'hagin respost una altra i s'arribi al jugador que ha iniciat el joc, cada un dirà en veu alta la pregunta que li ha fet el jugador d'un costat i la resposta que li ha donat el jugador de l'altre costat. Per exemple: *m'han preguntat per a què serveix el pa i m'han contestat que per mocar-me*. No es poden fer preguntes de sí o no.

En acabar la ronda, es conversa al voltant de la comunicació.

- Per què, a vegades, no entenem allò que ens diuen?
- Què hem de fer perquè ens entenguin?
- Per què és important entendre's bé per aconseguir una comunicació favorable?

Es pot introduir en el debat la idea que una comunicació deficient pot ser font de conflicte i per això és important assegurar-nos que ens han entès i hem sabut expressar allò que volíem. A més, perquè la comunicació sigui efectiva les paraules han d'anar acompanyades d'un to de veu i d'un llenguatge corporal coherent, en cas contrari, el missatge no serà creïble. Val la pena parlar directament amb les persones, però hem de ser conscients que cadascú té una manera diferent d'entendre les coses i d'explicar-les. Si volem captar bé un missatge hem d'escoltar amb molta atenció.

COMUNICACIÓ OBERTA (CICLE SUPERIOR)

Es tenen preparades tires de paper amb paraules escrites que s'han de poder classificar en funció de si afavoreixen o dificulten la comunicació. També s'haurà preparat un mural amb dos títols: *Què afavoreix la comunicació?* / *Què dificulta la comunicació?*

Cada alumne agafa un dels paperets a l'atzar. Si algú no entén el que hi diu, ho pregunta individualment al mestre.

S'agrupen per parelles i tenen un temps determinat per pensar i assajar com representar breument —un parell de minutets màxim— una situació on quedi clar el significat de les paraules que els han tocat.

Posteriorment, surten davant la classe a presentar la seva breu història i les seves paraules. Aleshores, es va valorant si aquestes actituds, accions, etc., afavoreixen o dificulten la comunicació i s'enganxen en el lloc corresponent del mural, argumentant la classificació.

L'objectiu és promoure el diàleg sobre la comunicació per potenciar les paraules, actituds o accions que l'afavoreixen.

* Activitats inspirades en el llibre de Carme Boqué, *Guia de mediació escolar*, Dossiers Rosa Sensat

ACTIVITATS PER A SECUNDÀRIA

DEBAT SOBRE ELS DRETS HUMANS

La Declaració Universal dels Drets Humans és el principal instrument de què s'ha dotat la humanitat per fer evident que, malgrat les diferències entre les persones i els pobles, tots els éssers humans compartim la mateixa dignitat i tenim els mateixos drets, tal i com es llegeix en el preàmbul de la declaració: "Considerant que el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau en el món, (...)"

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)

Us proposem d'escollir un o diversos articles de la Declaració (els que considereu més adients en funció de l'edat o dels temes que s'estiguin treballant aquell curs) i debatre com els interpreten els alumnes:

- Què impliquen
- Què comporta el fet de no respectar-los
- Com es pot aconseguir que es respectin
- Qui ha de vetllar perquè es respectin
- Etc.

JOCS PEL DIÀLEG

Us proposem unes quantes dinàmiques que tenen per objectiu afavorir la confiança i el diàleg entre els alumnes tot ajudant-los a reconèixer les pròpies limitacions a l'hora de solucionar els conflictes i la necessitat de buscar l'acord i la cooperació. Els jocs també pretenen donar-los les eines per a buscar junts les solucions. Creiem que us poden fer servei especialment els jocs: Diàleg dibuixat, El grup tancat, Les dues cantonades, i Els ases lligats.

- [Jocs pel diàleg](#)

VÍDEO FÒRUMS

Empreu aquestes dues animacions per a reflexionar sobre el diàleg.

- [Dóna forma-color-PAU al teu diàleg](#)
- [Diàleg](#)

COMENTARI I DEBAT D'ARTICLES

Us proposem també l'opció de comentar i debatre alguns articles amb els alumnes més grans. Són textos que aborden com cal preparar-se i cuidar-se en temps de conflicte, posant l'accent en la necessitat de no deixar-nos emportar per la tensió del moment i mirar de cuidar les relacions.

- [*Afegim, al projecte polític de cadascú, un altre projecte: no prendre mal*](#)

Article de Jordi Armadans al seu blog *Malgrat tot*.

- [*10 consells per cuidar-se en temps de conflicte*](#)

Article de Judit Pastor a *Elcritic.cat*

PER AL PROFESSORAT

Finalment incloem també el document 'Educar per la pau i el conflicte' del Toni Viader, que forma part del *Curs on line d'Introducció a la Pau i als Conflictes* de FundiPau. És un document adreçat als mestres i professors que vulgueu aprofundir un xic més en la temàtica.

- [*Educar per la pau i el conflicte*](#)

Mapa DENIP 2018

Si voleu donar a conèixer i compartir les activitats que heu fet durant la jornada, us animem a què enllaceu la plana de la vostra web on les tingueu penjades al [Mapa DENIP 2018](#). Es tracta del mapa col·laboratiu creat per FundiPau que permet veure d'un cop d'ull totes les activitats que s'han fet durant aquesta diada escolar per la noviolència i la pau.